

Opschrift

Vergadering van 16 juni 2022

Nummer: 2022_MV_00358

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Christophe Peeters: Klimaat versus erfgoed

Raadslid(-leden):

Christophe Peeters - Open Vld

Bevoegd: Filip Watteeuw

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Bij het bekijken van stedenbouwkundige vergunningen valt het mij op dat geregeld energiebesparende maatregelen, zoals gevelisolatie, worden geweigerd omwille van negatieve erfgoedadviezen, zelfs voor gebouwen die geen beschermd monument zijn of in een beschermd stadsgezicht gelegen zijn.

Uiteraard is de zorg voor ons erfgoed belangrijk, maar de dreiging van de klimaatopwarming die momenteel reeds voelbaar is, noopt ons tot dwingende maatregelen inzake isolatie en beperking van het energieverbruik.

Vraag:

Hoeveel vergunningen voor specifieke klimaatmaatregelen, zoals isolatie of het plaatsen van zonnepanelen, werden deze legislatuur geweigerd omwille van bezwaren vanuit erfgoed?

Welke beleidsmaatregelen zullen worden genomen om ervoor te zorgen dat erfgoed en klimaat op minder gespannen voet staan?

Hoe zullen de erfgoeddiensten zich aanpassen om geen sta-in-de-weg te zijn voor energiebesparing, en om een evenwicht te vinden tussen verleden en toekomst?

Antwoord

Dank je voor deze boeiende vraag.

Laat me vooraf toe om aan te geven, dat een vraagstelling waarbij we het uitsluitend over weigering als gevolg van erfgoedwaarden zullen hebben, weinig genuanceerd is. Voor het vergunnen of weigeren van energiebesparende maatregelen bij bestaande panden

gebeurt een toetsing aan de regelgeving en meerdere beleidskaders. Denk maar aan toegankelijkheid van het voetpad of het aanbrengen van vaste constructies op openbaar domein.

Bij het aanbrengen van gevelisolatie, waarbij de rooilijn of de bouwlijn wordt overschreden, is de dikte tot 14 centimeter decretaal beperkt via een decreet van toenmalig Vlaams Minister Dirk Van Mechelen. Ook deze beperkingen geven eveneens aanleiding tot het weigeren van gevelisolatie bij omgevingsvergunningen.

Het belang van erfgoed op vlak van beeldkwaliteit, authenticiteit, representativiteit en herkenbaarheid mag – zeker in een historische kunststad als Gent - niet onderschat worden. Omwille van deze redenen wordt erfgoedzorg binnen de afweging van de goede ruimtelijke ordening bij het vergunningenbeleid opgenomen. Dit is geen Gents beleid, maar Vlaams beleid en staat ook zo uitdrukkelijk in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Laat me nu dieper op je concrete vraag ingaan...

Bij de advisering van omgevingsvergunningen vanuit monumentenzorg moet je met 2 zaken rekening houden, nl.:

1. Enerzijds heb je het wettelijk kader voor het beoordelen van omgevingsvergunning op basis van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;
2. En anderzijds heb je op basis van de erfgoedwaardering verschillende categorieën van het historisch patrimonium. Hier maken we een onderscheid tussen:
 - 1) het beschermde patrimonium,
 - 2) de goederen op de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed of
 - 3) de goederen, die op basis van het Gewestplan gelegen zijn binnen een woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde.
 - Voor aanvragen omgevingsvergunningen buiten deze 3 categorieën van het historisch patrimonium geeft de dienst Stadsarcheologie en Monumentenzorg geen advies.

Bijgevolg is het antwoord op je vraag met betrekking tot zonnepanelen zeer kort. Het plaatsen van zonnepanelen is vrijgesteld van vergunningsplicht. Enkel voor beschermde gebouwen (monumenten of stadsgezichten) moet een toelating gevraagd worden bij het Vlaams Agentschap Onroerend Erfgoed (voor monumenten).

Voor beschermde stadsgezichten moet een melding bij hetzelfde Vlaams Agentschap worden ingediend. Voor alle andere gebouwen (bvb. vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed of gelegen binnen een woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde) is er vanuit monumentenzorg GEEN advies voorzien voor het plaatsen van zonnepanelen.

Precieze gegevens over de aanvragen voor isolatie voorgevels zijn minder makkelijk te genereren. Uit het Omgevingsloket zijn deze gegevens niet eenvoudig te destilleren. Op basis van een eerste snelle analyse geven we u een raming van aantallen sinds 1 januari 2019 (deze bestuursperiode) mee:

- maximaal 236 aanvragen voor gevelisolatie
- 68 gevallen van deze aanvragen werden voor advies aan de Dienst Stadsarcheologie en Monumentenzorg bezorgd.
- 12 geweigerde omgevingsvergunningen omwille van een advies vanuit monumentenzorg. Bovendien was er bij een tweetal aanvragen eveneens sprake van een inbreuk op het algemeen bouwreglement of de richtlijn toegankelijkheid.

- Conclusie: Dus louter op basis van “sta-in-de-weg” erfgoed 10 negatieve adviezen voor gevelisolatie op 236 aanvragen. Dit gaat om 4,2 % van het totaal en 14% van de panden waarvoor omwille van de erfgoedwaarde aan de dienst om advies wordt gevraagd.

Uit het voorgaande blijkt dat het aantal negatieve adviezen beperkt is. Erfgoed en duurzaamheid zijn nl. geen tegengestelden zijn. Bij een goed ruimtelijk beleid zijn zij complementair. Hergebruik van bestaande waardevolle gebouwen en structuren is nl. duurzaam en circulair. Hierover is al veel onderzoek gedaan en heeft het agentschap Onroerend Erfgoed heel wat publicaties.

Stad Gent verwerkt deze nieuwe inzichten in al de afwegingen die ze maakt over vragen m.b.t. het na-isoleren van straatgevels. Daar waar na-isolatie van de straatgevel niet mogelijk is omwille van de erfgoedwaarde, wordt bekeken welke alternatieven (dakisolatie, binnengevelisolatie, vloerisolatie, technieken, ...) mogelijk zijn om het E-peil van de woning te optimaliseren. In mijn beleidsnota ga ik dieper in op het verbeteren van energieprestaties bij erfgoedpanden en het ontwikkelen van een aanpak om historische gebouwen klimaatneutraal te maken. Dit werd recent nog concreet gemaakt door een grootschalig onderzoek naar de Gentse beluiken. De studie leverde een schat aan inzichten en informatie op. Dit is niet alleen een voorbeeld van hoe we het verbeteren van energieprestaties bij erfgoedpanden concreet moeten maken, maar ook een voorbeeld van hoe we stedenbouw in een historische context verder vorm moeten geven.
